Teitl: Tlodi (Drygioni yn y byd)

<table>
<tr><td>Teitlau</td><td>Pam mae tlodi’n bodoli?</td><td>Qatar a Chwpan y Byd</td><td>Ymateb elusennau i dlodi</td></tr>
<tr><td>Rhesymeg</td><td colspan="3">YMWADIAD: Mae'r Nodiadau i Athrawon wedi'u diweddaru er mwyn gallu defnyddio'r adnodd drwy Gwricwlwm i Gymru. Wedi dweud hynny, mae cynnwys yr erthyglau wedi'i archifo ac nid yw'r wybodaeth wedi'i diweddaru. Mae'r erthyglau yn cael eu cadw ar y wefan gan fod y cynnwys yn parhau i fod yn berthnasol i Gwricwlwm i Gymru: Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg.

Pedwar diben 'Cwricwlwm i Gymru - Cwricwlwm am Oes'
Drwy ddysgu am dlodi a drygioni yn y byd fel rhan o'u gwersi addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, bydd cyfleoedd i ddysgwyr ddatblygu yn:
• Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n gallu egluro'r syniadau a'r cysyniadau maen nhw'n eu dysgu;
• Unigolion iach a hyderus sydd â gwerthoedd cadarn ac sy'n sefydlu eu credoau ysbrydol a moesol;
• Cyfranogwyr mentrus, creadigol sy'n rhoi o'u hegni a'u sgiliau er budd pobl eraill;
• Dinasyddion moesol, dysgedig a fydd yn ymgysylltu â materion cyfoes yn seiliedig ar eu gwybodaeth a'u gwerthoedd.

Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Cwricwlwm i Gymru
Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i:

• Ymgysylltu â chwestiynau athronyddol a thyngedfennol, a'u harchwilio
• Ymgymryd ag ymholiadau ac ymgysylltu â ffynonellau o ddoethineb ac athroniaethau
• Datblygu a mynegi eu safbwyntiau dysgedig eu hunain
• Defnyddio eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth am safbwyntiau byd-eang crefyddol a heb fod yn grefyddol i feddwl yn feirniadol am eu gwerthoedd eu hunain
• Archwilio'r ffyrdd mae argyhoeddiadau athronyddol crefyddol a heb fod yn grefyddol wedi dylanwadu ar brofiad dynol drwy gydol hanes
• Gwerthuso amrywiaeth o ffynonellau crefyddol a heb fod yn grefyddol a defnyddio tystiolaeth ohonynt i ymgysylltu â materion moesegol a moesol
• Archwilio credoau ac arferion pobl yn eu cymuned, yng Nghymru ac yn y byd ehangach ac ymateb yn sensitif iddynt
• Datblygu gwerthoedd cadarn a sefydlu eu credoau moesol a'u hysbrydolrwydd
• Trafod eu persbectifau eu hunain a phersbectifau eraill, a myfyrio arnynt</td></tr>
</table>

Teitlau	Pam mae tlodi'n bodoli?	Qatar a Chwpan y Byd	Ymateb elusennau i dlodi
	Y lens Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i archwilio amrywiaeth o gysyniadau yn ymwneud â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg drwy'r **is-lensys isod:** • Chwilio am ystyr a diben; • Y byd naturiol a phethau byw; • Hunaniaeth a pherthyn; • Awdurdod a dylanwad; • Perthnasoedd a chyfrifoldeb; • Gwerthoedd a moeseg; • Taith bywyd; *Noder bod Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn cael eu pennu'n lleol drwy faes llafur cytunedig. Mae gan bob awdurdod lleol ei faes llafur cytunedig ei hun ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y mae'n rhaid i ysgolion ei ystyried. Mae pob maes llafur sydd wedi'i gytuno wedi ystyried fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chanllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y cyfeirir atynt uchod ac isod. **Dolenni Defnyddiol:** **Canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#religion,-values-and-ethics-guidance** **Canllawiau Dyniaethau Hwb - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities** **Datganiadau o'r hyn sy'n bwysig - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/statements-of-what-matters/** **Themâu Trawsgwricwlaidd - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#cross-cutting-themes**		

Teitlau	Pam mae tlodi'n bodoli?	Qatar a Chwpan y Byd	Ymateb elusennau i dlodi
Geirfa allweddol	6 prif grefydd y byd - Teitl ambarél ar gyfer y 6 crefydd mwyaf / mwyaf poblogaidd yn y byd (yn cynnwys Hindŵaeth, Iddewiaeth, Cristnogaeth, Islam, Bwdhaeth a Siciaeth). Aryaidd - Indo-Ewropeaid a feddiannodd Gogledd India yn yr ail fileniwm CC. Brahmin - Yr offeiriaid o fewn y system cast. Creawdwr - Bod goruwchnaturiol a greodd y byd yn ôl rhai. Dana - Rhoi Dinasyddiaeth Fyd-eang - Cyfrifoldeb i edrych ar ôl ein byd. Hindŵaeth - Yr hynaf o holl brif grefyddau'r byd. Anghydraddoldeb - Cael eich trin yn wahanol oherwydd ffactor(au) penodol. Kshatriya - Y rhyfelwyr o fewn y system cast. Tlodi - Diffyg arian ac adnoddau. Braint - Hawl neu fantais arbennig oherwydd pwy ydych chi. Crefydd - Set o gredoau sy'n aml yn cynnwys addoli pŵer goruwchddynol sy'n rheoli (Duw). Sewa UK - Elusen Hindŵaidd Indiaidd sydd	Cwpan Pêl-droed y Byd – cystadleuaeth a drefnir bob pedair mlynedd rhwng gwledydd y byd. Rhaid chwarae nifer o gemau rhagbrofol i gyrraedd y rowndiau terfynol Wal Goch – yr enw a roddir ar gefnogwyr Cymru Doha – prifddinas Qatar Arabeg – iaith Semitig yr Arabiaid, a siaredir gan tua 150 miliwn o bobl ledled y Dwyrain Canol a Gogledd Affrica. 'Arabaidd yw rhywun o genhedloedd y Dwyrain Canol a Gogledd Affrica lle mae Arabeg yn brif iaith.' Ansoddair yn ymwneud â llenyddiaeth neu iaith pobl Arabaidd. 'Llenyddiaeth Arabeg'. Cosb – cosb am wneud rhywbeth sydd yn erbyn cyfraith neu reol. Brenhiniaeth lled-gyfansoddiadol - brenhiniaeth lle mae'r brenin/ frenhines yn rheoli yn ôl cyfansoddiad democrataidd ond yn dal i gadw pwerau sylweddol. Emir – gair Arabeg am bennaeth y wladwriaeth Mudiad Wahabistaidd Mwslemiaeth Salafi – mudiad sy'n rhan o Islam Sunni ac yn	Tlodi – byw heb anghenion bywyd o ran bwyd, dillad a chartref. Tegwch – sefyllfa lle mae pawb yn cael eu trin yr un fath o ran gofal ac anghenion bywyd. Enwadau - amrywiol grwpiau o fewn crefydd, Cristnogaeth fel arfer. Masnach Deg – trefn o fasnachu lle mae'r sawl sy'n cynhyrchu'r bwyd yn cael eu trin a'u talu'n iawn. Gwrthdaro – sefyllfa o fethu cyd-fyw oherwydd rhyfel ac anghytundebau o bob math.

Teitlau	Pam mae tlodi'n bodoli?	Qatar a Chwpan y Byd	Ymateb elusennau i dlodi
	wedi'i lleoli yn y DU. Swdra - Y gwerinwyr o fewn y system cast. System - Cyfres o bethau a roddir yn eu lle. Y system cast - Trefn o grwpiau cymdeithasol o fewn India/Hindŵaeth. Traddodiad - Arfer hir-sefydledig a gaiff ei phasio drwy'r cenedlaethau. Anghyffyrddadwy - Y rhai a ystyrir yn alltudion o fewn y system cast. Ysgubwyr strydoedd, glanhawyr fel arfer...) Vaishya - Y masnachwyr/tirfeddianwyr o fewn y system cast.	ffwndamentalaidd o ran natur Sharia - cyfraith grefyddol Islam sy'n rhoi arweiniad i Fwslim ynglŷn â sut y dylai fyw. Mae'n deillio o'r Qu'ran a'r Hadith FIFA – y corff sy'n rheoli pêl-droed y byd Amnest Rhyngwladol – mudiad sy'n ceisio sicrhau hawliau dynol ym mhob gwlad System nawdd kafala - y system sy'n creu tlodi ac anghyfiawnder yn Qatar lle mae'r gweithiwr yn cael eu noddi gan y cyflogwr ac felly'n ddyledus iddo Ymfudwyr – pobl sy'n symud o un wlad i'r llall yn bennaf i chwilio am waith neu safon gwell o fyw.	
Geiriau chwilio	Brahmin Hindŵaeth Anghydraddoldeb Kshatriya Tlodi Braint Crefydd Swdra System	Qatar Gwlff Persia Cwpan Pêl-droed y Byd Wal Goch Doha Emir Sharia FIFA Alcohol	Tlodi Tegwch Enwadau Masnach Deg Gwrthdaro

Teitlau	**Pam mae tlodi'n bodoli?**	**Qatar a Chwpan y Byd**	**Ymateb elusennau i dlodi**
	Traddodiad Anghyffyrddadwy Vaishya	Amnest Rhyngwladol Tlodi Gweithwyr Caeau pêl-droed Ymfudwyr Islam Caethwasanaeth	
Tasgau ymestynnol			
Tasgau dosbarth	1. Er mwyn ennyn dealltwriaeth o ba waith elusennol a wneir gan Sewa UK, darllenwch 'Intern Blog' ar eu gwefan. Ceir amrywiaeth y gallwch ddewis ohonynt! Atodir dolen isod Youth For Sewa – Engage | Discover | Serve 2. Ewch lawr i dudalen 8 i weithgaredd ar y System Cast.	3. Dyluniwch daflen ar gyfer y rhai fydd yn ymweld â Qatar yn ystod Cwpan y Byd gan dynnu sylw at rai o'r pethau pwysicaf sy'n perthyn i'r wlad honno 4. Ymchwiliwch ymhellach i gredoau Mudiad Wahabistaidd Mwslemiaeth Salafi 5. Ysgrifennwch erthygl yn dadlau na ddylai pobl fynd i Qatar i gefnogi cymdeithas lle mae anghyfiawnder mor amlwg. 6. Dychmygwch eich bod yn weithiwr sydd wedi cyrraedd Qatar i weithio ar un o'r caeau pêl-droed ac ysgrifennwch lythyr adref yn disgrifio'r amgylchiadau.	1. Ymchwiliwch i rai o elusennau'r stryd fawr e.e. Oxfam, Tŷ Gobaith, Cancer Research/Ymchwil Cancr, Ambiwlans Awyr. Beth am ddewis y rhai a welir yn eich ardal chi? Beth yw bwriad a beth sy'n ysgogi gwaith yr elusennau yma? 2. Casglwch wybodaeth ar un agwedd o waith Cymorth Cristnogol neu Cymorth Islamaidd e.e. Cymorth Tymor Byr/Hir, Masnach Deg, Gwella Darpariaeth Meddygol/Addysgol. 3. Mae Wythnos Cymorth Cristnogol ym mis Mai yn cael cryn sylw bob blwyddyn. Yn 2022 rhoddwyd sylw i fywyd y gwragedd Janet a Jessica yn Zimbabwe. Cyflwynwch natur eu bywydau ar ffurf o'ch dewis chi:

Teitlau	Pam mae tlodi'n bodoli?	Qatar a Chwpan y Byd	Ymateb elusennau i dlodi
		7. Ymchwiliwch ymhellach i gyfraith sharia a thrafodwch a yw'n addas ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain 8. Lluniwch flog – Qatar a chwpan y byd.	Poster, Darlun, Monolog, Map Meddwl - dewiswch chi! 4. Mae'r elusen Teams4U wedi ei leoli yn ardal Wrecsam. Casglwch wybodaeth am gefndir yr elusen hon a'r hyn sydd yn ysgogi'r gwaith. 5. 'Gadewch i blant bychain ddyfod ataf fi' oedd geiriau Iesu. I ba raddau mae gwaith Teams4U yn Wcrain yn dilyn y geiriau yma mewn ffordd ymarferol.
Adnoddau pellach			

Pwy ydy'r Brahmin?

Pwy yw'r Kshatriya?

Pwy ydy'r Vaishya?

Lluniwch ddiagram o'r System Cast:

Pwy ydy'r Swdra?

Pwy ydy'r anghyffyrddadwy?

HER: Allwch chi feddwl am unrhyw fanteision o'r System Cast?

HER: Allwch chi feddwl am unrhyw anfanteision o'r System Cast?